

หลักการอาสาสร้างการรับรู้

ด้านลคอุปสงค์สารสนเทศ

ด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราชา

ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

เว็บไซต์คลังข้อมูลดิจิทัลด้านคุณธรรมความดี และแอปพลิเคชัน Moral Touch

สนับสนุนโดยหน่วยงาน-ภาคี-เครือข่าย/รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

หลักการอาสาสร้างการรับรู้ด้านลคอุปสงค์สารสนเทศ ด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

ชื่อหนังสือ

: หลักการอาสาสร้างการรับรู้ด้านลดอุปสงค์สารเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช

ปีที่เผยแพร่

: พ.ศ. 2566 (e-book)

ISBN (e-book)

: 978-616-604-860-5

จัดทำโดย/ผู้เขียน

: ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

ที่ปรึกษา

: รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

: ว่าที่ ร้อยตรีสุจิต ลั่นซ้าย อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด

: ดร.สุสิทธิ์ พิเศษกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด

: นายสมบัติ เทพเสนา ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาสารสนเทศด้านลดอุปสงค์

การเผยแพร่

: เว็บไซต์คลังข้อมูลดิจิทัลด้านคุณธรรมความดี <https://dl.moralcenter.or.th> และแอปพลิเคชัน (Application) Moral Touch ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ/National Library of Thailand Cataloging in Publication data

พิศมัย ทองเที่ยง.

หลักการอาสาสร้างการรับรู้ด้านลดอุปสงค์สารเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์
พระราช. -- กรุงเทพฯ : [ม.ป.พ.], 2566.

40 หน้า.

1. การควบคุมยาเสพติด -- แง่ศาสนา -- พุทธศาสนา. I. ชื่อเรื่อง.

294.31176229

ISBN 978-616-604-860-5

คำนิยม

ดร.พิศมัย ทองเที่ยง มีความมุ่งมั่นในการใช้กระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านยาเสพติดเพื่อเผยแพร่ไปยังภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับเอกสารเผยแพร่เล่มนี้ที่เปิดประเด็นโจทย์ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นใหม่ มองกลุ่มเป้าหมายในแง่จิตวิทยาพัฒนาการแต่ละช่วงวัยของมนุษย์ แต่ยังคงนำแก่นธรรมของพุทธศาสนาและศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหามิเหมือนเดิม โดยคาดหวังให้เกิดจิตอาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งด้านการรับรู้ถึงรากของปัญหา การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและการต่อยอดเพื่อยับยั้งปัญหาที่เกิดขึ้นทันทีและทั่วถึงผ่านกลไกที่มีในแต่ละพื้นที่ ความคิดเห็นและข้อเสนอ จึงมีคุณค่าแก่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ

ว่าที่ ร้อยตรีสุจิต ลั่นซ้าย

อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด

พ.ศ. 2566

คำนำ

ปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องรีบสร้างการรับรู้ ป้องกัน และแก้ไข ปัญหา จากเวทีประชุมเสวนาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสารเสพติด ชนิดใหม่ จัดโดย สำนักงาน ป.ป.ส. และผ่าน Facebook live พบว่าปัจจุบันปัญหา สารเสพติดมีความหลากหลาย ซับซ้อน และแพร่ระบาดในตลาดออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ ยาอี คีตามีน เฮโรอีน เห็ดเมา กัญชา บุหรี่ไฟฟ้าหรือเวป เค็ดอกเทล แสบป๊วเทอร์ สารเสพติดที่บรรจุในซองคอลลาเจนและกาแฟซอง 3mmc 2CB และ 4-ho-met ซึ่งในเวทีประชุมเสวนาได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูล สถานการณ์ และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเน้นให้ครอบครัว เป็นศูนย์กลางมีส่วนร่วมเลี้ยงดูเกื้อหนุนพัฒนาการที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยให้กับ สมาชิก และการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวยาเสพติดและสารเสพติด ให้กับทุกคน รวมทั้ง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมป้องกันสมาชิกไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ สารเสพติด

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้เขียนจึงนำข้อมูลสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ปัจจัย แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ หลอมรวมร่วมกับ กรอบแนวคิดหลักพุทธธรรมพหุศาสตร์พระราชา และหลักการสื่อสารที่ดี/ การพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย รวมทั้ง ปัจจัยป้องกันยาเสพติด ตกผลึกเป็นองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาหลักการอาสาร่างการรับรู้และกรอบประเด็นเนื้อหาอาสาร่างการรับรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายด้วยหลักพุทธธรรม กับศาสตร์พระราชา <<3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยสารเสพติด>> วัตถุประสงค์ เพื่อมีกรอบเนื้อหาผลิตสื่อ-ชุดความรู้เสริมเติมเต็มทักษะในชีวิต ป้องกัน ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมปลอดภัยสารเสพติดได้อย่างแท้จริงและทันสถานการณ์ โดยมีจุดเริ่มต้นหรือจุดคิดมาจากผู้เขียนมีหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการ งานวิจัย

ได้ร่วมกับทีมงานดำเนินการจัดประชุมเวทีเสวนาวิชาการให้ความรู้ความเข้าใจ ต่อยอดเสพติดและสารเสพชนิดใหม่ จึงคิดว่าควรจัดทำ e-book องค์กรความรู้ มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันให้กับน้องๆ เพื่อนร่วมงาน รวมทั้ง หน่วยงานภาคีเครือข่าย ได้ศึกษาเรียนรู้ หลักการดำเนินงานสร้างการรับรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา สารเสพติดที่แก้ปัญหามาจากรากเหง้า โดยนำความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตกผลึกเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ด้วยกระบวนการจัดการองค์ความรู้ 7 ขั้นตอน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีการนำองค์ความรู้ใหม่นี้ไปพัฒนาต่อยอดทดลองใช้เพื่อสร้างเป็นนวัตกรรมที่มีคุณค่ากับสังคม ประชาชนทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ด้วยการสื่อสารสร้างการรับรู้ฉันทลักษณ์กำลังสิ่งดังมา

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออินทร์ คุณแม่ทองสุข ทองเที่ยง ท่านอาจารย์ รศ.ดร.สุพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ท่านพระมหากิติเรศ กิตติธัญญา โขบพระคุณ ท่านผู้บริหารหน่วยงาน ท่านว่าที่ ร้อยตรีสุคิด ลั่นซ้าย อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดร.ชุลีพร พิเศษกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด นายสมบัติ เทพเสนา ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาสารสนเทศด้านลดอุปสงค์ และขอบคุณ พี่สาว นางทวีทรัพย์ ทองเที่ยง พี่ชาย ร้อยเอกองอาจ ทองเที่ยง หัวหน้างาน พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทั้งที่เรียนและทำงาน ช่วยเสริมเติมเต็มพัฒนาความคิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ต่อยอดสู่การทดลองใช้สร้างเป็นนวัตกรรมที่มีคุณค่ากับสังคม พร้อมนี้สามารถติดตามผลงานวิชาการของผู้เขียนในประเด็นอื่นที่น่าสนใจด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด เพื่อสนับสนุน/หนุนเสริมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและยั่งยืน

ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

พ.ศ. 2566

สารบัญ

หน้า

หลักการอาสสร้างการรับรู้ด้านลดอุปสงค์สารเสพติด
ด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช

คำนิยม	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	ฉ
บทสรุปผู้บริหาร	ช
1. เกริ่นนำ	1
2. กรอบแนวคิด	3
3. ขั้นตอนการพัฒนาหลักการอาสสร้างการรับรู้ด้านลดอุปสงค์สารเสพติด ด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช	8
3.1 อาสาเข้าใจสำรวจ: อาสาสำรวจรับรู้เข้าใจสภาพปัญหาสาเหตุปัจจัยการใช้สารเสพติด (ทุกข์-สมุทัย)	9
3.2 อาสาเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย: อาสากำหนดกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงความต้องการ 5 ช่วงวัย (นิโรธ)	12
3.3 สังเคราะห์พัฒนารอบ: สังเคราะห์พัฒนารอบประเด็นเนื้อหา อาสสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย (มรรค: ทาน ศีล ภาวนา)	13
❖ กรอบประเด็นเนื้อหาอาสสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา สารเสพติดในกลุ่มเป้าหมายด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช <<3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยสารเสพติด>>	16
4. การขับเคลื่อนงาน	21
5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	23
6. บทส่งท้าย	24
เอกสารอ้างอิง	27

บทสรุปผู้บริหาร

หลักการอาสาสร้างการรับรู้ด้านลคอุปสงค์สารเสพติด

ด้วยหลักคุณธรรมกับศาสตร์พระราช

โดย ดร.พิศมัย ทองเที่ยง, 2566

- ❖ ประชาชนทุกช่วงวัยมีทักษะที่เหมาะสมปลอดภัยสารเสพติด (ด้วยปัญญาความดีงาม)

1. วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อพัฒนารอบสร้างการรับรู้จากรากเหง้า
- 2 เพื่อมีกรอบเนื้อหาผลิตสื่อ-ชุดความรู้เสริมเติมเต็มทักษะในชีวิต ป้องกันตนเอง สังคม ปลอดภัยสารเสพติด

3. กรอบประเด็นเนื้อหา

- 1 อาสาสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมของครอบครัวเกื้อหนุนพัฒนาการที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย
- 2 อาสาสร้างการรับรู้ความเชื่อ เหตุผล ความเข้าใจที่ถูกต้องเข้าถึงโทษพิษภัย/กฎหมาย สารเสพติด
- 3 อาสาสร้างการรับรู้การมีส่วนร่วมอาสาพัฒนา ระบบ นิเวศบวกดี ให้กับสมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคมเพิ่มพื้นที่ปลอดภัยสารเสพติด

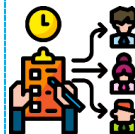
2. ขั้นตอน

- 1 อาสาสำรวจรับรู้เข้าใจสภาพปัญหาสาเหตุปัจจัยการใช้สารเสพติด (ทุกข์-สมทัย)
- 2 อาสากำหนดกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงความต้องการ 5 ช่วงวัยสำคัญ (นิรโทษ)
- 3 สังเคราะห์พัฒนารอบอาสาสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาราสารเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย (มรรค: ทาน ศีล ภาวานา)

4. การขับเคลื่อนงาน:

- <<3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัย สารเสพติด>>
- 1 ส่วนกลาง: ผลิตพลังขับเคลื่อนงานสร้างการรับรู้กลุ่มเป้าหมาย
 - 2 ระดับจังหวัด: มีส่วนร่วมดำเนินงานสร้างการรับรู้กลุ่มเป้าหมาย
 - 3 ระดับพื้นที่: มีส่วนร่วมสร้างการรู้ให้สมาชิกดูแลป้องกันตนเองปลอดภัยสารเสพติด

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

กรอบประเด็นเนื้อหาอาสาสร้างการรับรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย ด้วยหลักคุณธรรมกับศาสตร์พระราชา

โดย ดร.พิศมัย ทองเที่ยง, 2566

สรุป: <<3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลดภัยสารเสพติด>>

- ★ เด็กเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย
มีทักษะที่เหมาะสมป้องกัน
ตนเองปลอดภัยสารเสพติด

1. เข้าใจอาสาสร้างรับรู้ ทักษะที่เหมาะสมในแต่ละ ช่วงวัย

- 1 วัยทารก = เสริมสร้างพัฒนาการความเชื่อ, ความหวัง
- 2 วัยเด็กเล็ก-วัยเล่น = เสริมสร้างทักษะการจัดการปัญหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3 วัยโรงเรียน = เสริมสร้างทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ/รู้จักปฏิเสธ
- 4 วัยรุ่น = เสริมสร้างทักษะทางสังคม อาสาชวนกันทำสิ่งที่ดีมีประโยชน์

- 5 เยาวชนเข้าสู่ผู้ใหญ่ = เสริมสร้างทักษะทางสังคม ความรัก การเข้ากลุ่ม

2. อาสาสร้างการรับรู้ เข้าถึงโทษ และกฎหมายสารเสพติด

- 1 สารเสพติดหลัก = ยาบ้า, ไอซ์, คีตาหมิ่น เฮอร์อีน กัญชา ฯลฯ
- 2 สารเสพติดชนิดใหม่ = 3mmc, 2CB ฯลฯ
- 3 สารเสพติดแบบผสม = เค็อกเทล แอปเปิ้ลวอเตอร์ ฯลฯ
- 4 สารเสพติดแบบสลั๊บ = โคเคน+เฮอร์อีน ฯลฯ
- 5 การใช้ยาในทางที่ผิด = ยาแก้ปวด ยาแก้อา ฯลฯ

3. อาสาสร้างพัฒนาระบบนิเวศบวกดี ปลอดภัยสารเสพติด

- 1 ร่วมสร้างครอบครัวอบอุ่น เสริมสร้างพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย
- 2 ชุมชนมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือ ให้โอกาส/CBTx
- 3 ร่วมพัฒนาโรงเรียนให้น่าอยู่/ปลอดภัย
- 4 ร่วมสร้างระบบจัดการปัญหาในสถานประกอบการ
- 5 ร่วมให้ศาสนสถานที่เป็นที่อบรมสั่งสอนทำสิ่งดีงาม
- 6 ร่วมพัฒนาสถานพยาบาลได้มาตรฐานพร้อมบริการ

ปัจจัยสำเร็จ

- 1 เข้าใจพัฒนาทักษะที่เหมาะสม
- 2 มีความเข้าใจที่ถูกต้องเข้าถึงโทษพิษภัย/กฎหมาย
- 3 มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมบวกดี

รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

หลักการอาสาสร้างการรับรู้ด้านลคอุปสงค์สารเสพติด

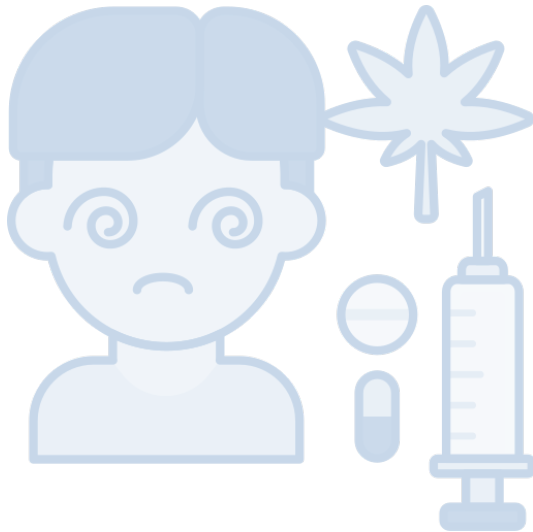
ด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช

1. เกริ่นนำ

ปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนเนื่องจากส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคมวงกว้าง จากเวทีประชุมเสวนาสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขตัวยาเสพติดและสารเสพติดชนิดใหม่ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2566 จัดโดย สำนักงาน ป.ป.ส. และผ่าน Facebook live พบว่าปัจจุบันปัญหาสารเสพติดมีความหลากหลาย ซับซ้อน แพร่ระบาดในสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นยาบ้า ไอซ์ ยาไอคีตามีน เฮโรอีน เห็ดเมา กัญชา บุหรี่ไฟฟ้าหรือเวป เคค็อกเทล แอปปั๋วเวอร์ สารเสพติดที่บรรจุในซองคอลลาเจนและกาแฟซอง 3mmc 2CB และ 4-ho-met จากความสำคัญของปัญหาผู้เขียนจึงได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล สถานการณ์ ปัญหา สาเหตุ ปัจจัย และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด หลอมรวมกับกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรมพหุศาสตร์พระราช พร้อมหลักการสื่อสารดี/ การพัฒนาการในช่วงวัย และปัจจัยป้องกันยาเสพติด ตกผลึกเป็นองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาหลักการอาสาสร้างการรับรู้และกรอบประเด็นเนื้อหาอาสาสร้างการรับรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเป้าหมายด้วยกรอบคิดหลักพุทธธรรม กับศาสตร์พระราช <<3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยสารเสพติด>> วัตถุประสงค์ เพื่อมีกรอบเนื้อหาสำหรับผลิตสื่อ-ชุดความรู้เสริมเติมเต็มทักษะในชีวิต ป้องกันตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมปลอดภัยสารเสพติดได้อย่างแท้จริง และทันสถานการณ์ มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันด้วยกระบวนการจัดการองค์ความรู้ 7 ขั้นตอน ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสถาบันเพิ่มผลผลิต แห่งชาติ เริ่มจากขั้นตอนการบ่งชี้ความรู้ สร้างแสวงหาความรู้ จัดความรู้ให้เป็นระบบ ประมวลผล/กลั่นกรอง เข้าถึงความรู้ แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเรียนรู้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีการนำองค์ความรู้ใหม่นี้ไปทดลองใช้พัฒนาต่อยอดสร้างเป็น

นวัตกรรมการสื่อสารฐานรากที่มีคุณค่ากับสังคม มุ่งให้ประชาชนทุกช่วงวัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัยสารเสพติดด้วยปัญญาแห่งความดีงาม ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พัฒนาประเทศมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

"สารเสพติดแพร่ระบาดทางออนไลน์มากขึ้น มีพฤติกรรมเสพติดผสม/สลับ"

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

2. กรอบแนวคิด

ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดได้อย่างแท้จริง ควรมีการนำกรอบคิดหลักพุทธธรรม อันเป็นหลักคำสอนของพระโคตมพุทธเจ้า ที่ทรงรู้แจ้งเห็นความจริงในการแก้ไขปัญหาของชีวิตด้วยหลักอริยสัจ 4 ซึ่งพระไตรปิฎกได้ กล่าวถึง พระผู้มีภาคเจ้าทรงตรัสกับภิกษุทั้งหลายถึงความไม่รู้อย่างแจ้ง ในอริยสัจ 4 ประการ จึงเที่ยวเร่ร่อนอยู่ในกาลอันยาวนาน (10/155/99) ซึ่งอริยสัจ 4 ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สำหรับคนยุคใหม่นั้น ทุกข์ จะบอกว่าเป็นเรื่องอะไร สมุทัย มาจากเรื่องอะไร นิโรธ เพื่อประโยชน์อะไร และมรรค โดยวิธีอะไร (พุทธทาส อินทปัญโญ, 2554: 79) โดยมรรค เป็นข้อปฏิบัติอันพอที่จะทำให้ถึงความพ้นทุกข์ หรือทางสายกลางมี 8 ประการ จัดลงเป็นหมวดหมู่ คือ ไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2566) โดยทั้งนี้ ไตรสิกขาสำหรับฆราวาส คือ ทาน ศีล ภาวนา หรือหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 อันเป็นหนทางทำความดี ประกอบด้วย ทาน การให้ปันสิ่งของ ศีล การมีระเบียบวินัย และภาวนา การเจริญปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2557: 89) โดยทานเป็นการให้สิ่งที่สมควรแก่ผู้ให้และผู้รับ ศีลเป็นรากฐานที่สำคัญของปัญญา และปัญญาเป็นรากฐานของความสงบสุขภายในใจ (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2556, 5, 28 และ 38)

โดยพร้อมน้อมนำมาผสานกับ**ศาสตร์พระราช** หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา อันเป็นหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ร.9) ก่อนจะทำอะไร ต้องมีการทำความเข้าใจ คนที่หลากหลายปัญหาทั้งด้านกายภาพ จาริต ประเพณี และวัฒนธรรม โดยมุ่งหวัง เข้าถึงการปฏิบัติ การสื่อสาร สร้างการมีส่วนร่วม รวมทั้งต้องเข้าถึงใจของประชาชน พร้อมพัฒนาทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ทุน คน องค์ความรู้ เทคโนโลยี ศาสนา วัฒนธรรม มาพัฒนาคน สังคม และประเทศให้ดีขึ้น

ทั้งนี้ โดยสิ่งสำคัญ คือ การพัฒนาจิตใจของประชาชน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563: 191-194) และนำพระราชดำริสู่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง ร.9 ทรงแนะนำระบบเศรษฐกิจของประเทศ ในปี 2540 ว่าเป็นประเทศไทยมี “เศรษฐกิจแบบพอมี พอกิน” ถัดมาปี 2541 ทรงมีรับสั่งเรียกเศรษฐกิจแบบพอมี พอกินว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” อันเป็นทางสายกลางของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอยู่บนพื้นฐานความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง คู่กับคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต อุดม เพียร มีสติ และปัญญา พัฒนาประเทศ ประชาชน สู่ความสมดุล ยั่งยืน พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, 2555: 4 และ 15) พร้อมมีการสืบสาน รักษา ต่อยอด หลักการทรงงานของพ่อด้วยการทำงานจิตอาสา ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.10) เป็นการ “สมัครใจช่วยเหลือผู้อื่นยอมเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ และสติปัญญาในการทำงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ” (หน่วยราชการในพระองค์, 2566) จะเห็นว่าหลักการรู้เห็นจริงในหลักอริยสัจ 4 สามารถนำมาปรับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ทุกเรื่อง จาการากเหง้า เริ่มจากรู้ปัญหาหรือทุกข์ สืบสาวหาสาเหตุของปัญหาหรือสมุทัย เพื่อไม่ให้มีปัญหาคือโรครุ และหาหนทางแก้ไขปัญหาคือมรรค มืองค์ประกอบ 8 ประการ สรุปย่อ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา สำหรับฆราวาสจะเป็นหลักการทำความดี 3 ประการ คือ ทาน ศีล ภาวนา ผสานกับศาสตร์พระราชาย่อยให้การทำงานในพื้นที่สำเร็จดียิ่ง โดยจะต้องเข้าใจปัญหาบริบท เข้าถึงการปฏิบัติ ความต้องการ และสิ่งสำคัญคือพัฒนาจิตใจด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่บนพื้นฐานความรอบรู้คู่คุณธรรม และการทำงานเพื่อสังคมส่วนรวมด้วยจิตสาธารณะ

รวมทั้ง นำศาสตร์ตะวันตก หลักการสื่อสารที่ดีและประสบความสำเร็จ ด้วยหลัก 7C's of Communication ของ Scott M. Cutlip and Allen H. Center,

1952 อ้างถึงใน WIKIPEDIA The Free Encyclopedia, 2023 กล่าวถึง หลักการสื่อสารที่ดี ประกอบด้วย ความครบถ้วน (Completeness) ความกระชับ (Conciseness) ความสมเหตุสมผล (Consideration) ความมีสาระ (Concreteness) ความมีมารยาท (Courtesy) ความชัดเจน (Clearness) and ความถูกต้อง (Correctness) และ ERIK H. ERIKSON, 1993 pp. 247, 251, 255, 258, 261, 263, 266 and 268 กล่าวถึง ในวัยเด็กและสังคม (Childhood AND Society) ว่าทุกคนมี 8 ช่วงวัยในชีวิต (Eight Ages of Man, 1950) ประกอบด้วย

- 1) ช่วงวัยความไว้วางใจ - ไม่ไว้วางใจขั้นพื้นฐาน (Basic Trust vs. Basic Mistrust)
- 2) ช่วงวัยความเป็นอิสระและความอับอาย/ความสงสัย (Autonomy vs. Shame and Doubt)
- 3) ช่วงวัยความคิดริเริ่มและความรู้สึกผิด (Initiative vs. Guilt)
- 4) ช่วงวัยการทำงานอย่างมีหลักการและความด้อยกว่า (Industry vs. Inferiority)
- 5) ช่วงวัยการมีตัวตนและการสับสนในหน้าที่ (Identity vs. Role Confusion)
- 6) ช่วงวัยความใกล้ชิดและการแยกตัว (Intimacy vs. Isolation)
- 7) ช่วงวัยการสร้างเนื้อสร้างตัวและความเหนื่อยล้า (Generativity vs. Stagnation)

- 8) ช่วงวัยความสมบูรณ์และความสิ้นหวัง (Ego Integrity vs. Despair)

รวมทั้ง Erik H. Erikson, 1958 and 1963 อ้างถึงใน WIKIPEDIA The Free Encyclopedia, 2023 กล่าวถึง เกี่ยวกับการพัฒนาทางจิตสังคมในแต่ละช่วงวัย สรุปในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การแสดงพัฒนาการทางจิตสังคมในแต่ละช่วงวัย

ที่	ช่วงวัย	ความขัดแย้งพื้นฐาน	คุณสมบัติที่ดี	คำอธิบาย
1	Infancy=วัยทารก (0-1 ปี)	ความไว้วางใจ & ความไม่ไว้วางใจ	ความหวัง	ความเชื่อใจ (หรือไม่ไว้วางใจ) เป็นความต้องการพื้นฐาน เช่น การเลี้ยงดู และความต้องการที่จะได้พบ
2	Early childhood =วัยเด็กเล็ก (1-3 ปี)	ความเป็นอิสระ & ความละอายใจ/ความกลัว	ความตั้งใจ	ความรู้สึกรับรู้เป็นอิสระในงานต่าง ๆ มากมาย
3	Play age=วัยเล่น (3-6 ปี)	ความคิดริเริ่ม &ความรู้สึกลึกซึ้ง	ความมุ่งมั่น, ความจำ	การเริ่มต้นกิจกรรมบางอย่าง-อาจพัฒนาสติเมื่อไม่ประสบความสำเร็จหรือเกินขอบเขตความสามารถ
4	School age =วัยโรงเรียน (7-11 ปี)	ความภาคภูมิใจ &ปมด้อย	ความสามารถ, ความรอบรู้	การพัฒนาความมั่นใจในความสามารถของตนเองหรือการเรียนรู้ลึกซึ้งไม่ด้อยกว่า
5	Adolescence= วัยรุ่น (12-18 ปี)	บุคลิกลักษณะเฉพาะ & ความสับสน	ความจริงรักแท้	การทดลองและการพัฒนาอัตลักษณ์และบทบาท
6	Early adulthood =วัยเข้าสู่ผู้ใหญ่ (19-29 ปี)	ความสนิทสนม, ความเป็นส่วนตัว & การปลื้มตัว, ความเหงา	ความรัก	การสร้างความใกล้ชิดและความสัมพันธ์กับผู้อื่น
7	Middle age= วัยกลางคน (30-64 ปี)	การสร้างเนื้อสร้างตัว & ความเหนื่อยชา	การดูแล, ความห่วงใย	การมีส่วนร่วมในสังคมและการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว
8	Old age=วัยชรา (65 ปีขึ้นไป)	ความสมบูรณ์, ความมั่นคง & ความสิ้นหวัง, หดหู่	ความเฉลียวฉลาด, ความรอบคอบ	การประเมินและความเข้าใจชีวิตและความหมายของการมีส่วนร่วม

ที่มา: แปลจาก Erikson Stages of Development, 1958 and 1963 อ้างถึงใน WIKIPEDIA The Free Encyclopedia, 2023.

นอกจากนี้ Nowlis, Helen H., 1976 กล่าวถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวประเด็นปัญหา ยาเสพติดในคู่มือสำหรับผู้บริหารวิทยาลัย เรื่อง ยาเสพติดในวิทยาเขตของวิทยาลัย (DRUGS ON THE COLLEGE CAMPUS) ประกอบด้วยปัจจัย 1) นักเรียน และวัฒนธรรมของเขา (The Student and His Culture) 2) ยาเสพติดและกฎหมาย (Drugs and The Law) 3) การตอบสนองของสถาบันการศึกษา (Response of The Educational Institution) pp. 5-18, 21-29 and 31-44 นำมาสังเคราะห์หรือหลอมรวมกัน จะเห็นว่าหลักการสื่อสารที่ดีประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ความชัดเจน ถูกต้อง ครบถ้วน มีสาระ กระชับ สมเหตุสมผล และการมีมารยาท รวมกับพัฒนาการในช่วงวัย ได้แก่ พัฒนาการความเชื่อความหวัง ความเป็นอิสระ ความคิดริเริ่ม ความพากเพียร บุคลิกเฉพาะ ความรัก การสร้างตัว และความมั่นคง พร้อมนำกรอบปัจจัยที่ทำให้เด็กเยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด ประกอบด้วย คน ตัวยา และสิ่งแวดล้อม มาสังเคราะห์หรือหลอมรวมร่วมกับข้อมูลสถานการณ์ปัญหา สาเหตุปัจจัย และแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย ตกผลึกเป็นองค์ความรู้ใหม่ “หลักการอาสาร่างการรับรู้ด้านลดอุปสงค์สารเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช” วัตถุประสงค์เพื่อมีกรอบเนื้อหาสำหรับผลิตสื่อ-ชุดความรู้เสริมเติมเต็มทักษะในชีวิต ป้องกันตนเอง ครอบครัวยุคน และสังคมปลอดภัยสารเสพติดได้อย่างแท้จริงและทันสถานการณ์

"แก้ปัญหาจากรากเหง้า มีจิตสาธารณะ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาคนมีภูมิดี"

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

3. ขั้นตอนการพัฒนาหลักการอาสาสร้างการรับรู้ด้านลดอุปสงค์สารเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราชา

จากความสำคัญของปัญหา สถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ปัจจัย และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด นำมาสังเคราะห์หรือหลอมรวมร่วมกับกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรม อริยสัจ 4 กับศาสตร์พระราชา หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักการทำงานจิตอาสา ตกผลึกเป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักการอาสาสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายที่แก้ปัญหายาจากรากเหง้า แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 อาสาเข้าใจสำรวจ: อาสาสำรวจรับรู้เข้าใจสภาพปัญหาสาเหตุปัจจัยการใช้สารเสพติด (ทุกซ์-สมุทัย) ในการสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย เริ่มจากการมีจิตสาธารณะ อาสาสำรวจรับรู้ทำความเข้าใจสภาพปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน โดยนำสาเหตุ ปัจจัย และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสารเสพติดชนิดใหม่ จากเวทีประชุมเสวนาเพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและสารเสพติดชนิดใหม่ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2566 จัดโดย สำนักงาน ป.ป.ส. และผ่าน Facebook live ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล สถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ปัจจัย และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. รศ.ดร.ณรงค์ศักดิ์ หนูสอน คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความเชี่ยวชาญด้านงานสาธารณสุข และสุขภาพ
2. ผศ.ดร.สทฤณี ศรีสุเมะ อายุรแพทย์พิษวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มีความเชี่ยวชาญด้านพิษวิทยาและสารเสพติด
3. ดร.นพ.วรัตน์ โชติพิทยาสุนนท์ รองผู้อำนวยการกองบริหารระบบบริการสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต และเป็นโฆษกกรมสุขภาพจิต มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเด็กเยาวชน
4. นางสาวกนิษฐา ไทยกล้า นักวิชาการสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์ตลาดยาเสพติดบนโลกออนไลน์
5. นางสาวสรารัตน์ กมลยะบุตร นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ สถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด (สวพ.) มีประสบการณ์เชี่ยวชาญด้านตรวจพิสูจน์ยาเสพติดและสารเสพติด

สามารถสรุปสาระสำคัญในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล สถานการณ์ และแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของวิทยากรทั้ง 5 ท่าน ดังนี้

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบันมีการซื้อ ขาย เสพสารเสพติดที่หลากหลาย ซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นทั้งรูปแบบผสม และแบบสลับ โดยเฉพาะตลาดสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งนิยมขายสารเสพติดหลัก อาทิ ไอซ์ ยาบ้า คีตามีน เฮโรอีน เห็ดเมา เป็นต้น และสารเสพติดแบบผสม อาทิ ค็อกเทล (เคนมผง เคทะเลทราย เคนัว ฯลฯ) แอปเปิ้ลเทอร์ สารเสพติดที่บรรจุในซองคอลลาเจนและกาแฟซอง 3mmc 2CB และ 4-ho-met เป็นต้น สอดคล้องกับตัวสารเสพติดที่มีการตรวจพิสูจน์ ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ คีตามีน เฮโรอีน ยาไอ โคเคน แอปเปิ้ลเทอร์ เห็ดเมา และกระดาศเมา (LSD) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องมีการเฝ้าระวังการใช้กัญชา กระท่อม บุหรี่ไฟฟ้าหรือเวป และการใช้ยาในทางที่ผิด เช่น ยาแก้ปวด (ترامาดอล) ยาแก้ไอ และยากล่อมประสาท (ยานอนหลับ) เป็นต้น ซึ่งสารเสพติดทั้งหมดนี้จะออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสารกระตุ้นประสาท กลุ่มสารหลอนประสาท และกลุ่มสารกดประสาท มีทั้งใช้แบบผสม แบบสลับ เพื่อให้ได้สารที่มีฤทธิ์ต่างกัน ทั้งเสริมฤทธิ์หรือลดฤทธิ์บางอย่างที่ไม่ต้องการ ซึ่งจะมีส่วนผสมและปริมาณไม่แน่นอนแล้วแต่ผู้ใช้สารเสพติดหาได้ในขณะนั้นหรือต้องการให้ออกฤทธิ์ โดยสารเสพติดเหล่านี้จะมีอันตรายต่อระบบประสาท สมอง หัวใจ อันตรายถึงขั้นเสียชีวิต

และจากเวทีประชุมเสวนาได้มีการนำเสนอสาเหตุสำคัญที่ใช้สารเสพติด และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งเหตุผลการใช้สารเสพติดส่วนหนึ่งมาจากการมีพัฒนาการที่พร่องไปในแต่ละช่วงวัยของเด็กและเยาวชน จึงควรมีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยการสร้างพัฒนาการที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยให้กับเด็กเยาวชนของ Erik H. Erikson อ้างถึงใน วรตม์ โชติพิทยาสุนนท์, 2566 โดยพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยที่สำคัญมี ดังนี้

- วัยทารก (Infant) จะมีพัฒนาการเกี่ยวกับความเชื่อ และความหวัง
- วัยเด็กเล็ก (Toddler) จะมีพัฒนาการเกี่ยวกับความอิสระ ภาษาร่วมมือ การควบคุมอารมณ์ รวบรวมความรู้ และการจัดการปัญหา
- วัยโรงเรียน (School Ager) จะมีพัฒนาการเกี่ยวกับการตั้งสมาธิ การควบคุมอารมณ์ การทำกิจกรรมกับเพื่อน และการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ
- วัยรุ่น (Adolescent) จะมีพัฒนาการเกี่ยวกับทักษะทางสังคม การจัดการกับข้อจำกัด การช่วยเหลือ อาสาสมัคร การตัดสินใจ และความสัมพันธ์ที่มั่นคง
- เยาวชนเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ (Young Adult) จะมีพัฒนาการเกี่ยวกับความใกล้ชิด การเข้ากลุ่ม ความรัก และการแยกตัว

นอกจากนี้ ยังสามารถทำนายสาเหตุปัจจัยการใช้ยาบ้า ไอซ์ โดยพบว่ากลุ่มเด็กใช้ยาบ้าและไอซ์จะมีอายุน้อยลงเพิ่มมากขึ้น การรับรู้ว่าคุณสมบัติสื่อสารเสพติดได้ตลอดเวลาเสี่ยงมีการใช้ยาบ้า ไอซ์เพิ่มมากขึ้น และการเที่ยวสถานบันเทิงและงานปาร์ตี้เป็นประจำเสี่ยงมีการใช้ยาบ้า ไอซ์มากที่สุด

หลังจากทำความเข้าใจข้อมูลสถานการณ์ปัญหาสารเสพติดในปัจจุบันซึ่งพบว่ามี 3 สาเหตุปัจจัยสำคัญหลักที่ทำให้เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปเข้าไปใช้สารเสพติด ได้แก่ คน ตัวยา และสิ่งแวดล้อม โดย 1) ปัจจัยตัวคน มีสาเหตุที่สำคัญของการใช้สารเสพติด เกิดจากพัฒนาการที่บกพร่องไปในแต่ละช่วงวัย อันได้แก่พัฒนาการความเชื่อความหวัง ทักษะการจัดการปัญหา ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (การปฏิเสธ) และทักษะทางสังคม (อาสา/ความรัก) 2) ปัจจัยตัวยาพบว่า ปัจจุบันมีการขาย/เสพสารเสพติดรูปแบบใหม่ ๆ ที่หลากหลายและซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบผสม ค็อกเทล หรือการใช้แบบสลับ เพื่อตอบสนองความต้องการที่ต่างกัน 3) ปัจจัยสิ่งแวดล้อม เช่น ชุมชนที่สามารถสื่อสารเสพติดได้ตลอดเวลาและการร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์/สถานบันเทิงเป็นประจำเสี่ยงมีการใช้สารเสพติดมากกว่าสิ่งแวดล้อมเชิงบวกอื่น

3.2 อาสาเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย: อาสากำหนดกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงความต้องการ 5 ช่วงวัย (นิโรธ) ถัดไปจากการสำรวจทำความเข้าใจปัญหาสารเสพติดและวิเคราะห์สืบสาวหาสาเหตุ ปัจจัย และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากนั้นวิเคราะห์เชื่อมโยงภาพอนาคตกำหนดกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่จะสร้างการรับรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะเห็นว่าสาเหตุสำคัญของการใช้สารเสพติดเกิดจากพัฒนาการที่พร่องไปในแต่ละช่วงวัย ตั้งแต่วัยทารกถึงวัยผู้ใหญ่ สามารถนำพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยมากำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการดำเนินงานสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นอันดับแรก อันเป็นการแก้ไขปัญหายาจากรากเหง้า ดังนี้

เป้าหมาย : กลุ่มประชาชนช่วงวัยที่มีโอกาสเสี่ยงเข้าไปใช้สารเสพติดมีทักษะเพื่อจัดการชีวิตที่เหมาะสมนำพาตนเองปลอดภัยสารเสพติด แบ่งเป็น 5 ช่วงวัยที่สำคัญ ดังนี้

- 1) กลุ่มวัยทารก (Infant) ช่วงอายุ 0-1 ปี
- 2) วัยเด็กเล็ก-วัยเล่น (Early Childhood-Play age) ช่วงอายุ 1-6 ปี
- 3) วัยโรงเรียน (School Ager) ช่วงอายุ 7-11 ปี
- 4) วัยรุ่น (Adolescent) ช่วงอายุ 12-18 ปี
- 5) เยาวชนสู่วัยผู้ใหญ่ (Young Adult) ช่วงอายุ 19-29 ปี

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

3.3 สังเคราะห์พัฒนารอบ: สังเคราะห์พัฒนารอบประเด็นเนื้อหาอาสาสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาราสเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย (มรรค: ทาน ศีล ภาวนา) ถัดไปจากนำข้อมูลสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ปัจจัย แนวทาง และกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงาน มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจัดทำกรอบประเด็นเนื้อหาอาสาสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาราสเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย หลอมรวมกับกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักอริยสัจ 4 และหลักบุญกิริยวัตถุ 3 ผสานกับศาสตร์พระราชฯ ได้แก่ หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทำงานจิตอาสาพระราชทาน พร้อมหลักการสื่อสารที่ดี/ การพัฒนาการในช่วงวัย และปัจจัยป้องกันยาเสพติด เพื่อมีกรอบเนื้อหาสำหรับผลิตสื่อ-ชุดความรู้เสริมเติมเต็มทักษะในชีวิต ป้องกันตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมปลอดภัยสารเสพติดได้อย่างแท้จริง ปรากฏตามตารางที่ 2 ดังนี้

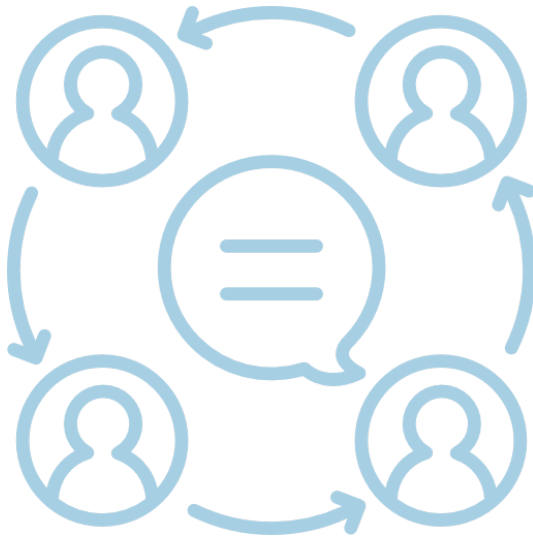
ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์การพัฒนากรอบประเด็นเพื่อสร้างการรับรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาราสารเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช

ประเด็นเนื้อหา/กรอบแนวคิด				
ที่	หลักอริยสัจ 4/ ปัจจัยป้องกันยาเสพติด/ พัฒนาการในแต่ละช่วงวัย	หลักบุญ กิริยาวัตถุ 3	ศาสตร์พระราช	หลัก 7C's of Communication
1.	ปัจจัยตัวคน: พัฒนาการ ความเชื่อ ความหวัง, ทักษะการจัดการปัญหา, ทักษะการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ (การปฏิเสธ) และทักษะทางสังคม (อาสา, ความรัก)	ทาน ศีล ภาวนา	=>เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา =>จิตอาสา =>พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันใน ตัวที่ดี ภายใต้เงื่อนไข ความรู้คู่คุณธรรม	=> ชัดเจน
2	ปัจจัยตัวยา: มีความ หลากหลายและซับซ้อน มากขึ้น ทั้งแบบผสม ค็อกเทล และแบบสลับ	ทาน ศีล ภาวนา	=>เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา =>จิตอาสา =>มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี ภายใต้เงื่อนไข ความรู้คู่คุณธรรม	ถูกต้อง ครบถ้วน มีสาระ กระชับ สมเหตุผล และมีมารยาท
3	ปัจจัยสิ่งแวดล้อม เช่น ชุมชนหาซื้อสารเสพติดได้ ตลอดเวลา/ร่วมงานงานเลี้ยง สังสรรค์-สถานบันเทิง เป็นประจำเสี่ยงเข้าไปใช้ สารเสพติดมากที่สุด	ทาน ศีล ภาวนา	=>เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา =>จิตอาสา =>พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี ภายใต้เงื่อนไข ความรู้คู่คุณธรรม	

ที่มา: พิศมัย ทองเที่ยง, 2566.

จากตารางความสัมพันธ์สามารถสังเคราะห์พัฒนากรอบประเด็นเนื้อหา
สื่อสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเป้าหมายจากรากเหง้า
ดังนี้

"สำรวจอย่างเข้าใจ กำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างเข้าถึง สังเคราะห์พัฒนา
กรอบประเด็นสร้างการรับรู้จากรากเหง้า"

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

❖ กรอบประเด็นเนื้อหาอาสาสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเป้าหมายด้วยหลักคุณธรรมกับศาสตร์พระราชา <<3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยสารเสพติด>>

ถัดไปจากข้อมูลสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ปัจจัย และแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด นำมาสังเคราะห์หรือหลอมรวมกับกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรม บุญกิริยาวัตถุ 3 ฆานศาสตร์พระราชา หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทำงานจิตอาสาพระราชทาน พร้อมแนวคิด หลักการสื่อสารที่ดี/การพัฒนาการในช่วงวัย และปัจจัยป้องกันยาเสพติด พัฒนาเป็นกรอบประเด็นเนื้อหาอาสาสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย <<3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยสารเสพติด>> เพื่อเสริมเติมเต็มทักษะในชีวิต ป้องกันตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมปลอดภัย สารเสพติดได้อย่างแท้จริง ดังนี้

1. เข้าใจอาสาสร้างรับรู้ทักษะในชีวิตคน: การสร้างการรับรู้ ทำความเข้าใจ ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมดูแลเกื้อหนุนสมาชิกเสริมเติมเต็มพัฒนาการที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย แบ่งเป็น 5 ช่วงวัยสำคัญ 1 พัฒนาการ 3 ทักษะ ดังนี้

- วัยทารก (Infant) ช่วงอายุ 0-1 ปี

การเสริมสร้างพัฒนาการความเชื่อความหวังที่ถูกต้องดีงาม: การส่งเสริมสนับสนุน สร้างการรับรู้การเลี้ยงดูเกื้อหนุนสมาชิกเสริมเติมเต็มพัฒนาการความเชื่อความหวังในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

- วัยเด็กเล็ก-วัยเล่น (Early Childhood-Play age) ช่วงอายุ 1-6 ปี

การเสริมสร้างพัฒนาทักษะการจัดการปัญหาที่สร้างสรรค์: การส่งเสริมสนับสนุน สร้างการรับรู้การเลี้ยงดูเกื้อหนุนสมาชิกเสริมเติมเต็มพัฒนาทักษะการจัดการปัญหาที่สร้างสรรค์ ความคิดเริ่มทำสิ่งใหม่ดีมีประโยชน์ การควบคุม

อารมณ์ความรู้สึกอยากรู้อยากลองเฉพาะในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม มีเหตุผล เพื่อมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีปลอดภัยสารเสพติด

- วัยโรงเรียน (School Ager) ช่วงอายุ 7-11 ปี

การเสริมสร้างพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดี-รู้จักปฏิเสธ: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้การเลี้ยงดูเกื้อหนุนสมาชิกเสริมเติมเต็มพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีความรอบรู้ รู้จักปฏิเสธ การทำกิจกรรมยามว่างที่สร้างสรรค์ดีมีประโยชน์ การควบคุมอารมณ์ความรู้สึกอยากรู้อยากลองไม่หลงผิดเข้าไปใช้สารเสพติด

- วัยรุ่น (Adolescent) ช่วงอายุ 12-18 ปี

การเสริมสร้างพัฒนาทักษะทางสังคม (อาสา): การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้การเลี้ยงดูเกื้อหนุนสมาชิกเสริมเติมเต็มพัฒนาทักษะทางสังคม การจัดการกับข้อจำกัด การช่วยเหลือการทำกิจกรรมอาสาสมัคร การตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีมีประโยชน์กับตัวเอง การสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนชวนกันทำแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ และการพัฒนาบทบาทอัตลักษณ์เฉพาะตนเป็นไอดอลดีปลอดภัยสารเสพติด

- เยาวชนสู่วัยผู้ใหญ่ (Young Adult) ช่วงอายุ 19-29 ปี

การเสริมสร้างพัฒนาทักษะทางสังคม (ความรัก): การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้การเลี้ยงดูเกื้อหนุนสมาชิกเสริมเติมเต็มพัฒนาทักษะทางสังคมเกี่ยวกับความรัก ความสนิทสนมใกล้ชิด การเข้ากลุ่มและการแยกตัวทำสิ่งงดงามภายในจิตใจ พร้อมชวนคนรักหรือกลุ่มเพื่อนทำสิ่งดีมีประโยชน์ และไม่หลงผิดชวนกันมั่วสุมเสพสารเสพติดให้โทษ

2. อาสาสร้างการรับรู้เข้าถึงโทษและกฎหมายตัวยา: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้ ความตระหนัก เข้าถึงความเชื่อ มีเหตุผล ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ โทษพิษภัยและกฎหมายของสารเสพติด ชนิดต่างๆ ทั้งสารเสพติดหลัก ผสม ค็อกเทล สลับ และการใช้ยาในทางที่ผิด รวมทั้ง บทลงโทษทางกฎหมาย เพื่อป้องกันสมาชิก ในครอบครัว ชุมชน และสังคม ไม่ให้หลงผิดเข้าไปใช้สารเสพติด

- 1) สารเสพติดหลัก ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ ยาอี คีตามีน เฮโรอีน กัญชา กระท่อม และบุหรี่ไฟฟ้าหรือเวป
- 2) สารเสพติดชนิดใหม่ เช่น 3mmc, 2CB และ 4-ho-met เป็นต้น
- 3) สารเสพติดแบบผสม เช่น ค็อกเทล (เคนมผง เคทะเลทราย เคนัว ฯลฯ) แอปเปิ้ลวอเตอร์ สารเสพติดที่บรรจุในซองคอลลาเจนและกาแฟซอง เป็นต้น
- 4) สารเสพติดแบบสลับ มีทั้งใช้เสริมฤทธิ์กัน หรือใช้ลดฤทธิ์บางอย่าง ที่ไม่ต้องการ เช่น โคเคนกับเฮโรอีน โคเคนกับแอลกอฮอล์ เป็นต้น
- 5) การใช้ยาในทางที่ผิด ได้แก่ ยาแก้ปวด (ترامาดอล) ยาแก้ไอ และยากล่อมประสาท (ยานอนหลับ)

3. อาสาสร้างพัฒนาระบบนิเวศบวกดี: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้ การมีส่วนร่วมอาสาพัฒนาระบบนิเวศเชิงบวกรอบตัวให้กับสมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคม สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ปลอดภัยสารเสพติด โดยสมาชิกในครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ศาสนสถาน และสถานพยาบาล มีส่วนร่วม อาสา พัฒนาสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้น่าอยู่ รมรื่น สะอาด สวยงาม มีระเบียบ ได้มาตรฐาน และปลอดภัยสารเสพติด

- 1) ครอบครัว: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้ให้กับหัวหน้าครอบครัว สมาชิก มีส่วนร่วมดูแล เกื้อหนุน สร้างความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่นในครอบครัว

ความพอเพียง เข้าถึงเหตุผล และความสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาทักษะในแต่ละช่วงวัยให้กับสมาชิกในครอบครัวมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ปลอดภัยสารเสพติด

2) ชุมชน: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้ให้กับแกนนำ สมาชิกมีส่วนร่วมอาสา ดูแล ช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนบำบัดฟื้นฟูผู้ใช้สารเสพติดโดยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Treatment: CBTx) อย่างเข้าใจ เข้าถึง ความต้องการของสมาชิก ให้กำลังใจ ให้ที่ยืนกลับคืนเป็นคนดี พร้อมพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ รมเย็น เข้มแข็งปลอดภัยสารเสพติดอย่างยั่งยืน

3) สถานศึกษา: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้ให้กับครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ เพื่อน มีส่วนร่วมอาสา ดูแล ช่วยเหลือ เสริมสร้างพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยให้กับเด็กนักเรียน นักศึกษามีภูมิคุ้มกันที่ปลอดภัยสารเสพติด อย่างเข้าใจปัญหา เข้าถึงความต้องการที่แท้จริง พร้อมพัฒนาโรงเรียนให้น่าอยู่ ปลอดภัยสารเสพติด

4) สถานประกอบการ: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้ให้กับผู้ประกอบการ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน มีส่วนร่วมอาสา ดูแล ช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มวัยทำงาน ป้องกันไม่ให้เกิดการมั่วสุมเสพยาเสพติดในที่ทำงาน สถานประกอบการ และให้คำปรึกษา แนะนำ อย่างเข้าใจปัญหา เข้าถึงสาเหตุความต้องการแท้จริง พร้อมให้อาสาสมาชิกกลุ่มวัยทำงานที่หลงผิดเข้าไปใช้สารเสพติดกลับคืนเป็นคนดี หรือรับสมัครผู้ผ่านการบำบัดรักษาสารเสพติดเข้าทำงานในสถานประกอบการ รวมทั้ง พัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยรอบให้ปลอดภัยน่าอยู่ และสร้าง/พัฒนาระบบจัดการปัญหาสารเสพติดในสถานประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นโครงการโรงงานสีขาว หรือมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ (มยส.) และโครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นต้น

5) ศาสนสถาน: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้ให้กับผู้นำทางศาสนา มีส่วนร่วมอาสาสั่งสอนเด็กเยาวชน และประชาชนทุกช่วงวัย ให้ทำความดี ละเว้น

อบายมุขและสารเสพติดให้โทษ เป็นที่ยึดเหนี่ยว พัฒนา ชัดเจน จิตใจทุกคนทำสิ่งดีงามเพื่อสังคมส่วนรวม พร้อมดูแลพื้นที่ศาสนสถานโดยรอบให้น่าอยู่ ร่มรื่น เป็นที่พักผ่อน ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความสงบสุข และปลอดภัยจากสารเสพติด

6) สถานพยาบาล: การส่งเสริม สนับสนุน สร้างการรับรู้ให้กับแพทยพยาบาล เจ้าหน้าที่ มีส่วนร่วมอาสาให้คำปรึกษา แนะนำ หัวหน้าครอบครัว/สมาชิกอบรมเลี้ยงดูเสริมเติมเต็มพัฒนาการที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยให้กับบุตรหลาน พร้อมทำการคัดกรอง บำบัด รักษาฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ป่วยสารเสพติดให้กลับคืนเป็นคนดี โดยพัฒนาสถานที่พยาบาล อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมโดยรอบพร้อมให้บริการและได้มาตรฐาน สร้างสังคมไทยปลอดภัยสารเสพติด

โดยทั้งนี้ ในการจัดทำรอบประเด็นเนื้อหา รูปแบบ ช่องทางการผลิตสื่อชุดความรู้ ควรให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม โอกาสแสดงความคิดเห็นความต้องการเนื้อหา รูปแบบ ภาษา ช่องทาง และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตอบโจทย์ความต้องการของตน และกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้อย่างแท้จริงหรือจากรากเหง้า

**"สร้างการมีส่วนร่วมคิด ความเป็นเจ้าของ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
เข้าใจเสริมสร้างพัฒนากักขะในคน เห็นโทษศรัทธาเข้าถึงกฎหมาย
พัฒนาระบบนิเวศบวกดี"**

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

4. การขับเคลื่อนงาน

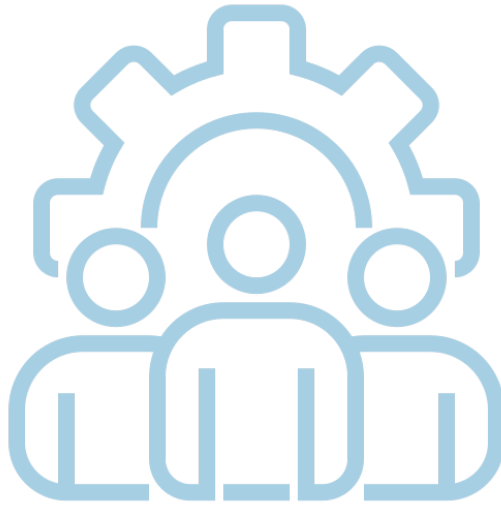
ถัดไปเป็นการขับเคลื่อนงานสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยจะระบุภารกิจ และกลไกหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมสร้างการรับรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย สามารถแบ่งกลไกขับเคลื่อนงานเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) เข้าใจบูรณาการกลไกระดับส่วนกลาง: การบูรณาการหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานภาคีอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึง องค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร (NGOs) ผนึกพลังขับเคลื่อนงานอาสาสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายด้วยกรอบ 3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยยาเสพติดให้กับสมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคม ผ่านกลไกระดับส่วนกลาง

2) เข้าถึงกลไกระดับจังหวัด: การบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด อาทิ สำนักงาน ปปส.ภาค 1- 9/สำนักงาน ปปส.กทม. สำนักงานจังหวัด/กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด/เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาคีเครือข่ายอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัด มีส่วนร่วมดำเนินงานสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย ด้วยกรอบ 3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยยาเสพติดให้กับสมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคม ผ่านกลไกระดับจังหวัด

3) พัฒนาความร่วมมือกลไกในระดับพื้นที่: การบูรณาการหน่วยงานในระดับพื้นที่อำเภอและตำบล ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ศาสนสถาน และสถานพยาบาล มีส่วนร่วมสร้างการรับรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้วยกรอบ 3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยสารเสพติด ให้กับสมาชิกดูแลป้องกันตนเองปลอดภัยสารเสพติด สร้างพื้นที่ปลอดภัยในสังคม

**"ฉันทักกลไกทุกระดับ ร่วมเสริมสร้าง 3 ปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ
ช่วยประชาชนกลุ่มเป้าหมายปลอดภัยสารเสพติด"**

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ถัดไปในการดำเนินงานสร้างการรับรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย มีปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ 3 ด้าน ดังนี้

1) เข้าใจพัฒนาตัวคน: ครอบครัวมีความรักเข้าใจดูแลเกื้อหนุนส่งเสริมพัฒนาการ/ทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยให้กับสมาชิกมีภูมิคุ้มกันที่ดีปลอดภัยสารเสพติด

2) เข้าถึงความรู้ป้องกันตัวยา: สมาชิกในครอบครัว ชุมชน สังคมมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเข้าถึงโทษพิษภัยสารเสพติด และบทลงโทษทางกฎหมาย มีเหตุผลเลือกทำสิ่งดีป้องกันตนเองให้ปลอดภัยสารเสพติด

3) พัฒนาสิ่งแวดล้อมเชิงบวกดี: แกนนำ สมาชิกในครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ศาสนสถาน และสถานพยาบาลมีส่วนร่วมอาสาพัฒนาระบบนิเวศเชิงบวก สร้างครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง โรงเรียนน่าอยู่ สถานประกอบการมีระบบจัดการปัญหา ศาสนสถานเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจทำสิ่งดีงาม และสถานพยาบาลมีมาตรฐานพร้อมดูแลรักษาผู้ป่วยสารเสพติดได้อย่างเหมาะสม ทันกาล และต่อเนื่อง

**"ความสำเร็จ คือ เสริมทักษะคนอย่างเข้าใจ
รู้โทษตัวยาและกฎหมายอย่างเข้าถึง พัฒนาสิ่งแวดล้อมรอบตัวบวกและดี"**

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

6. บทส่งท้าย

ปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคม จากเวทีประชุมเสวนานำเสนอข้อมูล สถานการณ์ปัญหา และแนวทางป้องกันและแก้ไข ปัญหาสารเสพติด พบว่าปัจจุบันสารเสพติดมีความหลากหลาย ซับซ้อน และแพร่ระบาดในสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ทั้งสารเสพติดหลัก สารเสพติดชนิดใหม่ สารเสพติดแบบผสม/สลับ ซึ่งเสี่ยงอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต จากความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการสังเคราะห์ทัศนคติเป็นองค์ความรู้ใหม่ “หลักการอาสาสร้างการรับรู้ ด้านลดอุปสงค์สารเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราชา” เสริมด้วย กรอบแนวคิดศาสตร์ตะวันตก วัตถุประสงค์ เพื่อมีกรอบเนื้อหาสำหรับผลิตสื่อ-ชุดความรู้เสริมเติมเต็มทักษะในชีวิต ป้องกันตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ปลอดภัยสารเสพติดได้อย่างแท้จริงและทันสถานการณ์ เริ่มจาก 1) อาสาทำความเข้าใจสำรวจข้อมูลสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ปัจจัย และแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาสารเสพติด 2) อาสากำหนดกลุ่มเป้าหมายเข้าใจความต้องการใน 5 ช่วงวัยสำคัญ 3) สังเคราะห์เป็นกรอบประเด็นเนื้อหาอาสาสร้างการรับรู้ ด้วย 3 สร้างปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ ปลอดภัยสารเสพติด เสริมเติมเต็มทักษะในชีวิต ป้องกันตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมปลอดภัยสารเสพติดได้อย่างแท้จริง และทันสถานการณ์

โดยในเชิงนโยบาย หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องผนังพลังขับเคลื่อน การดำเนินงานสร้างการรับรู้ตามกรอบองค์ความรู้ใหม่เสริมสร้างพัฒนาทักษะในชีวิต ที่ดีและเหมาะสม และการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษตัวยา และกฎหมาย พร้อมพัฒนาระบบนิเวศเชิงบวกและดีให้กับสังคม ในเชิงปฏิบัติ สมาชิกในครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ศาสนสถาน และสถานพยาบาลในพื้นที่มีส่วนร่วมสร้างการรับรู้ สั่งสอน ดูแล ช่วยเหลือ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้วยกรอบ 3 ปัจจัย-ทักษะ 1 พัฒนาการ อย่างเข้าใจ

เข้าถึง และพัฒนาสมาชิกให้มีภูมิคุ้มกันปลอดภัยสารเสพติด และในการพัฒนาต่อยอด มีการนำองค์ความรู้ใหม่นี้ ไปทดลองใช้ต่อยอดสร้างเป็นนวัตกรรมการสื่อสารฐานรากที่มีคุณค่ากับสังคม มุ่งหวังให้ประชาชนทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีพัฒนาประเทศ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วยสื่อสร้างการรับรู้ทำสิ่งดีงาม

"ฝึกพลีสร้าง 3 ปัจจัย 3 ทักษะ 1 พัฒนาการ สุนวัตกรรมการสื่อสารฐานรากที่มีคุณค่ากับสังคม"

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

แผนภาพ หลักการอาสาสร้างการรับรู้ด้านลดอุปสงค์สารเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม
กับศาสตร์พระราช

หลักการอาสาสร้างการรับรู้ด้านลดอุปสงค์สารเสพติด ด้วยหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราช

ที่มา : พิศมัย ทองเที่ยง, 2566.

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา ไทยกกล้า. (2566). เอกสารนำเสนอการตลาดยาเสพติดบนอินเทอร์เน็ต ปี พ.ศ. 2566. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณรงค์ศักดิ์ หนูสอน. (2566). เอกสารนำเสนอรายงานการวิจัยปรากฏการณ์เชิงสาเหตุ และปัจจัยทำนายการใช้สารแอมเฟตามีนและไอซ์ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆกร. (2563). *7 C's Effective Communication*. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2566 จาก [https://drpiyanan.com/2020/12/08/7-cs-of-effective-communication/...](https://drpiyanan.com/2020/12/08/7-cs-of-effective-communication/)
- พุทธทาส อินทปัญโญ. (2554). *อริยสัจ สำหรับคนสมัยใหม่*. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น จำกัด.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2555). *ตามรอยพระราชดำริสู่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง).
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2566). *มรรคมืองค์แปด*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2566 จาก [https://th.wikipedia.org/...](https://th.wikipedia.org/)
- สถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด (สวพ.). (2566). *เอกสารนำเสนอยาเสพติดหลักที่แพร่ระบาด/ชนิดใหม่/ผสมผสานที่ตรวจพบ*.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2556). *แสงธรรมส่องใจ 1*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.

สทภูมิ ศรีสุเมะ. (2566). *เอกสารนำเสนอปัญหาเสพติดในสังคม*. ศูนย์พิชวิทยา. สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2556).

แสงธรรมส่องใจ 2. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). “แนวพระราชดำริ การพัฒนาสู่ความยั่งยืน”. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

หน่วยราชการในพระองค์. (2566). จิตอาสา “เราทำความ ดี.../เรื่องควรรู้เกี่ยวกับ จิตอาสา/ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.royaloffice.th...>

Erik H. Erikson as cited in Varoth Chotpitayasunondh. (2023). *Presentation document of Drugs and Adolescent Mental Health*. Department of Mental Health.

ERIK H. ERIKSON. (1950). *Childhood AND Society*. New York/London: W.W.NORTON and COMPANY.

Flaticon: Free vector icons. Retrieved 2 September, 2023, from <https://www.flaticon.com>.

Nowlis, Helen H. (1976). *DRUGS ON THE COLLEGE CAMPUS*. A Guide for College Administrators. Washington, D.C.

WIKIPEDIA The Free Encyclopedia. (2023). *Developmental psychology*. Retrieved 2 September, 2023, from https://en.wikipedia.org/wiki/Developmental_psychology.

WIKIPEDIA The Free Encyclopedia. (2023). *Effective Public Relation*. Retrieved 15 September, 2023, from https://en.wikipedia.org/wiki/Effective_Public_Relations – Wikipedia...

ติดตามผลงาน ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

เว็บไซต์คลังข้อมูลดิจิทัลด้านคุณธรรมความดี ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

<https://dl.moralcenter.or.th> และ App. Moral Touch

รูปภาพ <https://www.flaticon.com>